

Protokoll från dendrokronologisk provtagning i Gårdeby kyrka 2000-08-23.

Gårdeby kyrka är sannolikt uppförd under andra hälften av 1100-talet med långhus och ett smalare kor med absid. Takkonstruktionen härrör från återuppbyggnaden efter en brand, troligen under senmedeltiden, förutom absidens takkonstruktion som klarat branden och är ursprunglig. Vissa förändringar har också skett när trätunnvalven byggdes i slutet av 1700-talet. Sakristian tillkom under senmedeltiden. Proven är lagda i rör som tillsammans med proverna är märkta 1 - 10.

Absidvinden

Hammarbandet är konstruerad av fyra böjda virken, varav två av ek och två av tall. Taksparrarna hålls på plats av en hjärtstock i ek som går igenom taket. I östra kormuren finns en avlastningsbjälke av ek.

0114161	1. Nordöstra hammarbandet	ek + rötad splint	1a+1b
2	2. Sydöstra hammarbandet	ek + rötad splint	
3	3. Avlastningsbjälke i kormuren	ek	
4	4. Upplagsbjälke i väster	ek + splint	4a+4b+4c
5	5. Hjärtstock	ek	

Långhusvinden

Takkonstruktionen härrör troligen från senmedeltiden då kyrkan återuppbyggts efter en brand. Första och andra bindbjälken från öster har urtag för klockupphängning på södra sidan.

6	6. Första bindbjälken från öster	tall med barksida	
7	7. Andra bindbjälken från öster	tall med barksida	7a+7b
8	8. Tredje bindbjälken från öster	tall med barksida	
9	9. Sjunde bindbjälken från öster	tall med barksida	
0114170	10. Tionde bindbjälken från öster	tall med barksida	

15. januar 2001

Kulturmiljöenheten,
Att: Jan Eriksson,
Länstyrelsen i Östergötlands Län,
S 581 86 Linköping
Sverige.

Dendrokronologisk analyse af Gårdeby kyrka.

Ti dendrokronologiske prov af furu, gran og ek, her nummereret 0114161-170, udtaget 23 augusti 2000 af Jan Eriksson, er analyseret med følgende resultat:

Absidvinden: Tømmer er fældet i **Vinterhalvåret 1349-50** (En del måske allerede i 1275).

Fem prov, alle ek, nummer 0114161-165, kan alle dateres:

0114161, nordöstra hammarbandet. 137 årringe, hvoraf den yderste, der også er den yderste i kernveden, dateres til 1329. Hertil skal lægges den manglende splint på ca 20 år.

0114162, sydöstra hammarbandet. 150 årringe, hvoraf den yderste, der også kan være den yderste i kernveden, dateres til 1318. Hertil skal lægges mindst den manglende splint på ca 20 år.

0114163, avlastningsbjælke i kormur. 122 årringe, hvoraf den yderste dateres til 1255. Hertil skal lægges mindst den manglende splint på ca 20 år.

0114164, upplagsbjælke i väster. 119 årringe, hvoraf den yderste, der også er den yderste i splinten dateres til 1349. Træet er derfor fældet i vinterhalvåret 1349-50.

0114165, hjärtstock. 92 årringe, hvoraf den yderste dateres til 1257. Hertil skal lægges mindst den manglende splint på ca 20 år.

Proven 0114161, 162 og 164 er med sikkerhed samtidige. Proven 0114163 og 165 kan også være fra ca 1350. Men det er ikke udelukket, at de kan være fældet så tidligt som i 1275.

Långhusvinden: Tømmer er fældet i **Vinterhalvårene 1344-45 og 1348-49.**

Fem prov:

0114166, 1. bindbjælke från öster, gran. 56 årringe. Kan ikke dateres.

0114167, 2. bindbjælke från öster, gran. 72 årringe. Kan ikke dateres.

0114168, 3. bindbjælke från öster, gran. 111 årringe. Kan ikke dateres.

0114169, 7. bindbjælke från öster, tall. 120 årringe. Bark. Fældet vinterhalvåret 1344-45.

0114170, 10. bindbjælke från öster, tall. 11820 årringe. Bark. Fældet vinterhalvåret 1348-49.

Proven overføres til Riksantikvarieämbetets arkiv.

Med venlig hilsen

Thomas Bartholin,
Nationalmuseet/NNU,
Ny Vestergade 11,
DK 1471 København K.

Am Haidberg 18
D 21 465 Wentorf bei Hamburg
Tyskland